Oświadczenie złożone
przez senatora Waldemara Witkowskiego
w dniu 30 października 2026 r.

Oświadczenie skierowane do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska

Zwracam się do Pana Donalda Tuska, prezesa Rady Ministrów, w sprawie skutków 2 interpretacji Głównego Inspektora Pracy dotyczących zatrudniania osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na uczelniach wyższych.

Wydane przez Głównego Inspektora Pracy interpretacje indywidualne mogą mieć istotne konsekwencje dla funkcjonowania polskiego szkolnictwa wyższego, w szczególności uczelni prowadzących studia o profilu praktycznym, których podstawowym celem jest przygotowanie studentów do wykonywania konkretnych zawodów poprzez łączenie wiedzy teoretycznej z doświadczeniem osób aktywnych zawodowo.

Z informacji opublikowanych 27 października 2026 r. wynika, że Państwowa Inspekcja Pracy przyjęła stanowisko, zgodnie z którym prowadzenie zajęć dydaktycznych na uczelniach wyższych, również przez ekspertów zewnętrznych oraz osoby prowadzące zajęcia na studiach podyplomowych, powinno co do zasady odbywać się na podstawie umowy o pracę, a nie umowy cywilnoprawnej.

Stanowisko to rodzi istotne wątpliwości w odniesieniu do osób, których status zawodowy regulują odrębne ustawy. Dotyczy to m.in. sędziów, prokuratorów, adwokatów oraz funkcjonariuszy służb mundurowych i specjalnych, w tym osób podlegających szczególnym ograniczeniom w podejmowaniu dodatkowego zatrudnienia. Osoby te stanowią niezwykle cenne źródło wiedzy praktycznej dla studentów prawa, bezpieczeństwa wewnętrznego, administracji, kryminologii, ratownictwa medycznego oraz wielu innych kierunków. Ich udział w kształceniu pozwala łączyć wiedzę teoretyczną z doświadczeniem zdobywanym podczas wykonywania obowiązków zawodowych, a tym samym lepiej przygotowywać absolwentów do wymagań współczesnego rynku pracy.

Powstaje zatem pytanie, czy stanowisko dotyczące stosowania przepisów prawa pracy zostało dostatecznie skonfrontowane z regulacjami szczególnymi, które ograniczają możliwość pozostawania w dodatkowym stosunku pracy lub uzależniają podejmowanie działalności zarobkowej od zgody właściwego przełożonego.

Problem ten ma wymiar nie tylko prawny, lecz także organizacyjny i społeczny. Ograniczenie możliwości współpracy z czynnymi zawodowo ekspertami, wynikające z niejasności dotyczących dopuszczalnych form zatrudnienia, może utrudnić organizację zajęć, zwiększyć koszty kształcenia oraz osłabić praktyczny wymiar studiów. Dotyczy to uczelni zarówno publicznych, jak i niepublicznych.

Nie chodzi przy tym o podważanie zasad ochrony pracowników ani o kwestionowanie kompetencji Państwowej Inspekcji Pracy. Chodzi o zapewnienie spójności systemu prawnego, respektowanie szczególnego statusu zawodowego określonych grup oraz stworzenie rozwiązań umożliwiających uczelniom korzystanie z wiedzy i doświadczenia praktyków w sposób zgodny z prawem.

W związku z powyższym zwracam się z następującymi pytaniami.

1. Czy poszczególne ministerstwa prowadzą analizę, jakie skutki przyniesie stanowisko Państwowej Inspekcji Pracy dotyczące form zatrudniania osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na uczelniach wyższych, w szczególności w odniesieniu do osób objętych ustawowymi ograniczeniami w podejmowaniu dodatkowego zatrudnienia?

2. Jakie formy współpracy z uczelniami są prawnie dopuszczalne w przypadku czynnych sędziów, prokuratorów, adwokatów oraz funkcjonariuszy poszczególnych służb mundurowych i specjalnych, jeżeli przepisy regulujące ich status zawodowy ograniczają możliwość podjęcia dodatkowego zatrudnienia?

3. Czy uzyskanie zgody właściwego przełożonego na prowadzenie działalności dydaktycznej oznacza również możliwość zawarcia umowy o pracę, czy też dopuszczalna forma współpracy zależy od szczegółowych przepisów regulujących dany zawód lub formację?

4. Czy rząd zamierza doprowadzić do uzgodnienia stanowiska poszczególnych ministerstw oraz Państwowej Inspekcji Pracy, tak aby uczelnie i osoby prowadzące zajęcia otrzymały jednoznaczne wytyczne dotyczące dopuszczalnych form współpracy?

5. Czy rozważane są zmiany legislacyjne, które pozwoliłyby uczelniom prowadzącym studia o profilu praktycznym korzystać z wiedzy czynnych zawodowo ekspertów w wymiarze odpowiadającym rzeczywistym potrzebom dydaktycznym, a jednocześnie zachować ochronę pracowników i szanować ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych?

6. Czy ministerstwa zamierzają ocenić wpływ przyjętej interpretacji na jakość kształcenia praktycznego, dostępność kadry posiadającej aktualne doświadczenie zawodowe oraz możliwość realizacji programów studiów wymagających udziału specjalistów aktywnych w swoich profesjach?

Waldemar Witkowski
senator RP
przewodniczący Komisji Edukacji